

BİLDİRİ ÖZETİ:

COVID-19 SÜRECİNDE İŞ DÜNYASI VE İNSAN HAKLARI ETKİLEŞİMİNİN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ODAĞINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Cansu ATILGAN PAZVANTOĞLU¹

Amaç: Salgınların uluslararası alandaki ekonomik etkilerinin yanı sıra bu etkilerin insan hakları etkileşimine yansımalarını çözümlemek önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı söz konusu etkileşimde BM'nin rolünü sorgulamak ve iş dünyası ve BM ilişkisine temel oluşturan BM Genel Kurul, Güvenlik Konseyi ve diğer ilgili kuruluşlar tarafından alınan kararları ve diğer uluslararası düzenlemeleri insan hakları çerçevesinde inceleyerek, kurulan ilişkinin COVID-19 sürecindeki etkinliğini çözümlemektir.

Yöntem: Çalışmada nitel araştırma modelinde belgesel tarama ile yapılan bir araştırma sonucu hazırlanmış, verilerin çözümü ve yorumlanmasında çoğunlukla uluslararası hukuk metinleri kullanılarak belge incelemesi yapılmıştır.

Bulgular: 2000'li yıllardan itibaren BM bünyesinde devlet ve şirketleri insan hakları konusunda yönlendiren düzenlemeler ve kurulan işleyişlerin yaptıkları çağrılar COVID-19 sürecinde de iş dünyasını insan haklarının korunması konusunda teşvik etmekte ve bu süreç için yönergeler sunmaktadır. Sürecin endişe verici niteliği ve geleceğin belirsizliği sıklıkla vurgulanmakta ve bu doğrultuda işbirliğinin önemine dikkat çekilmektedir. İş dünyası ve insan hakları konusundaki temel belgeler çözümlenirken özellikle BM The Global Compact ağı ve BM İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri (UNGPs) ele alınmıştır.

Sonuç: Halk sağlığı krizleri neticesinde yaşanan ekonomik zorluklar devam ederken iş dünyasının insan haklarına saygı duyma sorumlulukları da sürmektedir. COVID-19 bugüne dek iş hayatı ve insan hakları etkileşiminde atılmış adımları ve geliştirilen ilkeleri dönüşüme uğratmıştır. İş dünyasına dâhil olan aktörlerin COVID-19 sürecinde öz değerlendirme yapmaları önem taşımaktadır. Söz konusu süreç var olan boşluk ve yetersizlikleri yeniden gündeme taşımak açısından aracı olmuştur. Bu sürecin etkileriyle birlikte uluslararası düzenlemelerin etkinliğini sorgulamanın ve tartışmayı uluslararası platformlarda sürdürmenin sonraki sürecin belirsizliğini gidermede önemli bir adım olacağı, Birleşmiş Milletlerin bu konuda üstlendiği rol ve oluşturduğu yapının ilgili tüm aktörleri kapsayıcı ve yönlendirici nitelikte olduğu, COVID-19 sürecinde de var olan yapının sürdürülmesine ve geliştirilmesine yönelik uygulamalar yürüttüğü değerlendirilmektedir. BM İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri salgının olumsuz etkilerinin iyileştirilmesi için başvurulacak en önemli araçlardan biri olarak görülmektedir. Odağın yalnızca ekonomide tutulmamasının ve etkilerin bir bütün olarak değerlendirilmesinin önemine yapılan vurgu yönlendirici metinlere de yansımaktadır. Süreç devam ederken BM bünyesinde uluslararası, bölgesel ve yerel düzeyde yasal bağlayıcı metinler oluşturulması yönünde çalışma grupları oluşturulmuştur. İnsani krizlerin bu süreçle son bulmayacağı öngörüsüyle var olan yapının yeniden ve daha iyi bir biçimde inşa edilmesine yönelik çağrı tüm açıklama ve düzenlemelerde yer bulmaktadır. Söz konusu belgelerde dikkat çekildiği üzere salgının hiçbir aktörü dışarıda bırakmayan niteliği birlikte hareket etmeyi zorunlu kılmakta ve verilecek karşılığın global düzeyde olması gerekliliğini doğurmaktadır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: COVID-19, İŞ DÜNYASI VE İNSAN HAKLARI, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Uluslararası Hukuk Ana Bilim Dalı, cansuatilgan@yahoo.com

ASSESSMENT OF BUSINESS AND HUMAN RIGHTS INTERACTION DURING COVID-19 WITHIN THE FRAMEWORK OF UNITED NATIONS

Purpose: In addition to the economic implications of outbreaks on the international level, it is crucial to analyze how these consequences impact human rights experiences. This research aims to examine the UN's role in this interaction and the effectiveness of that relationship established during the COVID-19 pandemic by looking at the decisions made by the UN General Assembly, Security Council, and other related institutions, as well as other international regulations that form the foundation of the business world and UN relationship within the context of human rights.

Method: As a result of document scanning, a qualitative research model was developed, and document analysis was carried out using mostly global legal texts to resolve and interpret the data.

Results: Since the 2000s, UN regulations guiding states and companies on human rights and calls made by existing mechanisms have encouraged and guided the business world to respect and protect human rights during the COVID-19 process. The unsettling nature of the process and the future's ambiguity are frequently stressed, and the value of collaboration in this context is emphasized. The research looked at the essential documents on business and human rights, particularly the UN Global Compact Network and the UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs).

Conclusion: As the economic challenges caused by public health crises persist, so do the business world's obligations to protect human rights. COVID-19 has revolutionized the steps taken and values developed in the relationship of business and human rights to this stage. During the COVID-19 phase, business actors must conduct self-evaluation. The process in question has been critical in getting current gaps and inadequacies back to the discussion's forefront. With the outcome of this process, it is believed that challenging the effectiveness of international legislation and maintaining the debate on international platforms would be crucial in removing the ambiguity of what will happen next. It is assumed that the United Nations' position and structure are inclusive, directing all related actors and engaging in activities to sustain and improve the current structure in the COVID-19 process. One of the most effective strategies for reducing the pandemic's negative impact is the UN Guiding Principles on Business and Human Rights. The importance of maintaining the emphasis not just on the economy but also on assessing the overall effects is expressed in the guiding texts. Working groups were formed within the UN to formulate legally binding texts at the global, regional, and local levels while the process was underway. With the awareness that humanitarian crises will continue to occur after this process, the call for improving the current system appears in all statements and regulations. The pandemic's existence, which does not exclude any actors, necessitates acting together and responding at a global level, as mentioned in the documents in question.

KEYWORDS: COVID-19, BUSINESS AND HUMAN RIGHTS, UNITED NATIONS